

ZMĚNY CÍRKEVNÍHO ZŘÍZENÍ A ŘÁDU PRO KAZATELE ZÁNÍK SLUŽEBNÍHO POMĚRU, VOLEBNÍ OBDOBÍ, DÉLKA JÁHENSKÉ SLUŽBY

A) Úvod

Synodní rada předkládá 1. zasedání 33. synodu návrhy změn Církevního zřízení, Řádu pro kazatele a Pravidel jáhenské praxe, které zpřesňují právní úpravu ve třech oblastech:

1. Zánik služebního poměru kazatele

Právo České republiky přenechává úpravu vzniku a zániku zaměstnaneckého poměru kazatelů a pastoračních pracovníků církvím. V církevních řádech však dosud nebylo podrobně upraveno ukončování služebního poměru kazatelů. Proto synodní rada uložila Poradnímu odboru organizačnímu a právnímu, aby vypracoval návrh podrobnější úpravy, která v této věci zcela nahradí zákoník práce a bude dostatečným právním podkladem pro rozhodování soudů v případných sporech.

2. Volební období kazatelů

Současné volební období kazatelů (nejvýše 10 let) je podle mínění synodní rady příliš dlouhé zejména při opakované volbě. Postavení sboru a kazatele je nerovnoměrné. Kazatel může spolupráci se sborem ukončit poměrně snadno rezignací či žádostí o dispens. Sbor však může spolupráci s kazatelem ukončit až po uplynutí volebního období.

Synodní rada proto uložila Poradnímu odboru organizačnímu a právnímu, aby připravil návrh změn církevních řádů, které upraví délku volebního období kazatelů tak, aby první dvě volební období byla nejvýše sedmiletá a každé další tříleté.

Návrh vychází ze zkušenosti, že sedm let i ve složitějších případech postačuje k rozpoznání, zda si kazatel a sbor vzájemně vyhovují a chtějí dále spolupracovat. Po cca 15 letech práce ve sboru mění většina kazatelů své působiště. Sborům a kazatelům, kteří chtějí spolupracovat déle, je však třeba to umožnit. Následující tříletá volební období, která následují, budou opakovanou příležitostí uvědomit si, zda pokračující spolupráce zůstává přínosem pro obě strany.

3. Délka jáhenské služby

Synodní rada si váží práce jáhnů a je přesvědčena, že lidé středního věku, kteří nemohou studovat teologii denní formou studia, mají mít otevřenou cestu k duchovenské službě v církvi. Zároveň však synodní rada trvá na tom, že kvalitní teologické vzdělání kazatelů je bohatstvím naší církve už od tolerance doby. Proto očekává, že všichni dnešní kazatelé dříve či později dosáhnou teologického vzdělání magisterské úrovně. Kazatelům, kteří vstupují do služby bez požadovaného vzdělání, chce poskytnout dostatečnou dobu osmi let, během níž si každý takový kazatel své vzdělání doplní.

Synodní rada proto uložila Poradnímu odboru organizačnímu a právnímu, aby připravil návrh změn církevních řádů, které upraví délku ordinované služby jáhnů na dobu nejvýše osmi let, ve které budou jáhnové zproštěni povinnosti mít požadované vzdělání. Pracovní komise pro ordinaci a úpravu soustavy ordinované služby, složená ze zástupců PO teologického, PO organizačního a právního a PO liturgického, záměr synodní rady posoudila, vyjádřila s ním souhlas a doporučila, aby Poradní odbor organizační a právní připravil příslušnou právní úpravu.

Návrh nové úpravy předpokládá, že osvědčení o způsobilosti k ordinované službě jáhna v církvi vydaná před 19.5.2011 budou platit do 31.12.2019. Předpokládá také, že povinnost doplnit si vzdělání bude prominuta jáhnům, kteří dosáhli věku 50 let do dne, kdy tato právní úprava nabude platnosti.

4. Vysvětlení k postupu projednávání

Poradní odbor organizační a právní se na žádost synodní rady vyjádřil také k postupu projednávání navržených změn na synodu.

Při projednávání změn CZ § 12 a § 28 bude synod postupovat podle ustanovení CZ § 26 odst. 6 písm. b.

Při projednávání úpravy volebního období kazatelů bude synod postupovat podle ustanovení CZ § 26 odst. 7, tj. bude ji schvalovat nadpoloviční většinou hlasů bez předchozího projednávání ve staršovstvech a na konventech. Navrženou úpravou volebního období kazatelů se totiž nemění Církevní zřízení, které stanovuje pouze, že kazatelé jsou voleni na dobu určitou. Délku doby určité, na niž jsou kazatelé voleni, stanovuje Řád pro kazatele čl. 4 odst. 2, při jehož změně není třeba postupovat podle ustanovení CZ § 26 odst. 6 písm. a, které se týká výhradně změn Církevního zřízení.

B) Návrh změn CZ

§ 12 Kazatelé

1. Kazateli jsou faráři, případně jáhnové – členové církve odborně bohoslovecky vzdělaní, kteří prošli povinnou přípravou, zavázali se reversem, že budou věrně konat svou službu, získali osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře nebo jáhna v církvi, byli řádně zvoleni v některém církevním sboru a byli ordinováni.
2. Osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře nebo jáhna v církvi uděluje synodní rada podle Řádu pro kazatele.
3. Absolventi odborného bohosloveckého vzdělání magisterského stupně se na službu faráře povinně připravují jako vikáři. Vikariát trvá zásadně jeden rok a je ukončen rozhodnutím o způsobilosti absolventa k ordinované službě faráře v církvi.
4. Absolventi odborného bohosloveckého vzdělání nižšího stupně se na službu jáhna povinně připravují v jáhenské praxi. Jáhenská praxe trvá zásadně jeden rok a je ukončena rozhodnutím o způsobilosti absolventa k ordinované službě jáhna v církvi.
5. Všichni ordinovaní kazatelé jsou si rovni v mezích ustanovených Církevním zřízením a řády a vykonávají svůj úřad jménem a z pověření celé církve.
6. Povinnosti kazatele jsou určeny povolací listinou sboru, který jej zvolil. Kazatel zvolený v některém sboru je zaměstnancem církve, tj. povšechného sboru.
7. Kazatel farního sboru je volen sborovým shromážděním na návrh staršovstva po schválení synodní radou. Kazatelé seniorátního sboru jsou voleni konventem na návrh seniorátního výboru po schválení synodní radou. Kazatelé povšechného sboru jsou voleni synodem na základě vlastní žádosti a doporučení synodní rady.
8. Dva nebo více sborů se mohou dohodnout na volbě společného kazatele.
9. **Nejpozději do 5 měsíců před uplynutím doby určité** ~~Pokud uplynula doba určitá, na kterou byl kazatel povolán ke službě ve sboru, je možno přistoupit k opakované volbě. Není-li kazatel v opakované volbě znovu zvolen nebo nedojde-li k opakované volbě, zaniká povolání kazatele ke službě v příslušném sboru uplynutím doby určité nejpozději 6 měsíců od konce doby, na niž byl kazatel zvolen.~~
10. **Synodní rada může s kazatelem ukončit zaměstnanecký poměr v církvi písemnou výpověď pouze z některého z níže uvedených důvodů, který musí být ve výpovědi výslovně uveden, a to:**
 - a. **nemůže-li kazatel ze zdravotních důvodů po dobu delší než dvanáct po sobě jdoucích kalendářních měsíců řádně konat službu stanovenou povolací listinou sboru, který jej zvolil, nebo**
 - b. **prijme-li kazatel jiný plnočasový pracovní úvazek, nebo**
 - c. **je-li zrušeno kazatelské místo, které kazatel dosud zastával, nebo**
 - d. **zanikne-li povolání kazatele způsobem uvedeným v odstavci 9, nebo**
 - e. **rozhodla-li pastýřská rada svým nálezem, že kazatel je zbaven úřadu v dosavadním sboru, nebo že ztrácí volitelnost za kazatele.**
10. Kazateli může být synodní radou dána výpověď ze zaměstnaneckého poměru v církvi pouze z některého z níže uvedených důvodů, který musí být ve výpovědi výslovně uveden:
 - a. ~~skončí-li jeho povolání určitým sborem;~~
 - b. ~~je-li zrušeno kazatelské místo, které dosud zastával;~~
 - c. ~~žádá-li to svým nálezem pastýřská rada.~~
11. **Výpověď z důvodu uvedeného v odstavci 10 pod písm. c) je možné kazateli dát, pokud se v církvi neuvolní jiné pracovní místo odpovídající jeho kvalifikaci a povolání, na které bude kazatel zvolen do tří měsíců od zrušení kazatelského místa, které dosud zastával.**
11. Výpověď podle bodů a) a b) je možno dát pouze v případě, že kazatel nebyl zvolen žádným jiným sborem a církev nemá možnost ho jinde zaměstnat.

12. Výpovědní doba v případech uvedených v odst. 10 pod písm. a) je dvouměsíční a počíná běžet prvním dnem měsíce následujícím po doručení písemně výpovědi. V případech uvedených v odst. 10 pod písm. b), c), d), e), končí zaměstnanecký poměr posledním dnem měsíce, v němž byla kazateli doručena výpověď. Výpověď se považuje za doručenu i tehdy, odmítne-li ji kazatel převzít před dvěma svědky. Kazateli, kterému byla dána výpověď, nenáleží žádné finanční náhrady ani odstupné kromě základního platu za výpovědní dobu.

13. Kazatel může ukončit zaměstnanecký poměr v církvi:

a. dohodou

b. rezignací na povolání kazatele v církvi bez udání důvodů. V tomto případě zaměstnanecký poměr skončí ve lhůtě tří měsíců, která počíná běžet prvním dnem měsíce následujícího po doručení písemné rezignace synodní radě.

§ 28. Synodní rada

1. Synodní rada je nejvyšším správním orgánem církve. Provádí usnesení synodu a vyhláší církevní zřízení a řády. Je odpovědná za řádný chod Ústřední církevní kanceláře. Vykládá s prozatímní platností do nejbližšího synodu církevní zřízení a řády.
2. Sídlo synodní rady je Praha.
3. Synodní rada zasedá podle potřeby, zpravidla jednou týdně. Může se usnést na svém jednacím řádu, podle něhož rozdělí práci mezi své členy a část své působnosti svěří synodnímu seniorovi a synodnímu kurátorovi.
4. Pro různé obory práce volí synodní rada způsobilé členy církve za tajemníky synodní rady nebo jiné celocírkevní pracovníky.
5. **Na návrh staršovstva sboru schválený příslušným seniorátním výborem nebo na návrh příslušného seniorátního výboru může synodní rada z vážných důvodů doporučit kazateli, aby se ucházel o místo v některém jiném církevním sboru. V případech, kdy tak kazatel bez zbytečného prodlévání neučiní, a v nejzávažnějších případech může synodní rada postavit kazatele mimo službu do doby, než rozhodne církevní pastýřská rada.**
5. ~~Synodní rada může z vážných důvodů na návrh staršovstva, schválený seniorátním výborem, nebo jen na návrh seniorátního výboru kazatele doporučit na jiné místo v církevní službě nebo pozastavit jeho činnost do rozhodnutí pastýřské rady.~~
6. ~~Synodní rada může z úřední moci odvolat kazatele z úřadu, jakmile kazatel získá nárok na důchodové zabezpečení.~~
6. 7. Synodní rada může dle potřeby zřizovat své poradní odbory.

C) Návrh změn Řádu pro kazatele

Čl. 4. Volba kazatele

1. Kazatel je ke své službě v církvi povolán na dobu určitou volbou ve shromáždění příslušného sboru podle ustanovení Jednacího a volebního řádu. Volba nabude platnosti po potvrzení synodní radou.
2. Doba určitá, na kterou je kazatel povolán, nesmí překročit ~~10~~ **7** let nebo konec kalendářního roku, ve kterém kazatel dosáhne 65 let věku. Od roku, kdy kazatel dosáhne věku 65 let, může být volen vždy nejvýše na dobu 3 let.
3. Správní orgán příslušného sboru dohodne s kandidátem před volbou návrh povolací listiny, která stanoví dobu, na niž je kazatel povolán, a rozsah i podmínky jeho práce ve sboru. Přílohou povolací listiny mohou být další dohody.
4. Má-li být kazatel povolán k plné nebo částečné službě ve středisku Diakonie ČCE, s nímž příslušný sbor spolupracuje, nebo v Diakonii ČCE, uzavře správní orgán příslušného sboru před volbou se správní radou střediska Diakonie ČCE nebo se správní radou Diakonie ČCE písemnou dohodu o podmínkách služby kazatele ve středisku Diakonie ČCE nebo v Diakonii ČCE.
5. Na základě návrhu povolací listiny, případně dohody se střediskem Diakonie ČCE nebo s Diakonií ČCE, požádá správní orgán příslušného sboru prostřednictvím nadřízeného církevního orgánu o vydání pokynu k volbě. Synodní rada vydá pokyn k volbě, pokud povolací listina a další dohody nejsou v rozporu s církevním zřízením a řády a pokud nižší správní orgány nevnesou proti volbě důvodné námítky.
6. Synodní rada volbu kazatele potvrdí, zjistí-li, že volba byla vykonána v souladu s církevním zřízením a řády. V opačném případě prohlásí volbu za neplatnou.

7. Potvrzením volby se kazatel ujímá své funkce a mezi kazatelem a církví, tj. povšechným sborem, vzniká služební vztah, jehož obsah určuje církevní zřízení, řády a povolací listina.
8. Po volbě církevním sborem jsou kazatelé do služby sboru na novém místě uváděni instalací v bohoslužebném shromáždění, zpravidla do 30 dnů po nástupu. Podrobnosti určuje Agenda Českobratrské církve evangelické.
9. Byl-li zvolen někdo, kdo již zastává místo kazatele, smí dosavadní působišť opustit teprve po potvrzení nadřízeného správního orgánu, že tam splnil všechny své povinnosti.
10. O předání úřadu se vyhotoví zápis, který podepíše odcházející a přejímající kazatel, kurátor sboru a zástupce nadřízeného správního orgánu. Opis zápisu se neprodleně zašle synodní radě.
11. Po dobu, na niž je kazatel povolán ke službě v určitém sboru, není volitelný ke službě v jiném sboru. Dispens uděluje synodní rada na žádost kazatele po projednání se správním orgánem příslušného sboru a po souhlasném vyjádření příslušného vyššího správního orgánu.

Čl. 5. Opakovaná volba kazatele

1. Opakovanou volbu podle CZ § 12 odst. 10 musí podstoupit kazatel, kterému skončí doba určité, na niž byl povolán ke službě ve sboru. Pokud ve volbě kandiduje více kazatelů, nejedná se o opakovanou volbu.
2. **První opakovanou volbou může být kazatel povolán nejvýše na dobu sedmi let, dalšími opakovanými volbami nejvýše na dobu 3 let.** ~~Opakovaná volba se musí konat vždy v tom roce, kdy kazatel dosáhne věku 65 let.~~
3. Opakovaná volba musí být vykonána nejpozději **5 měsíců před uplynutím** ~~do uplynutí~~ doby, na kterou byl kazatel ke službě ve sboru povolán, nebo do **31. července** ~~konce~~ kalendářního roku, ve kterém kazatel dosáhne věku 65 let.
4. Není-li kazatel v opakované volbě znovu zvolen nebo nedojde-li k opakované volbě, zaniká povolání kazatele ke službě v příslušném sboru **uplynutím doby určité, na niž byl kazatel zvolen, nebo ke konci kalendářního roku, ve kterém kazatel dosáhne 65 let.** ~~nejpozději uplynutím 6 měsíců od konce lhůty, ve které podle odst. 3 měla opakovaná volba proběhnout.~~

Čl. 6. Ukončení služby kazatele ve sboru

1. Služba kazatele v církevním sboru končí ~~povoláním do jiného sboru, podáním rezignace na povolání kazatele v církvi, nebo odvoláním ze služby:~~
 - a. **dnem jeho povolání do jiného sboru, nebo**
 - b. **dnem sjednaným v dohodě o ukončení zaměstnaneckého poměru v církvi, nebo**
 - c. **dnem, kdy uplyne doba stanovená v CZ § 12 odst. 9, nebo**
 - d. **dnem, kdy uplyne výpovědní doba stanovená v CZ § 12 odst. 12 s výjimkou případů, kdy povolání kazatele ke službě ve sboru skončí způsobem stanoveným v CZ § 12 odst. 9, nebo**
 - e. **dnem, kdy uplyne lhůta stanovená v CZ § 12 odst. 13 písm. b)**
2. Rezignaci **nebo návrh dohody o ukončení zaměstnaneckého poměru v církvi** podává kazatel **bez udání důvodů synodní radě, která o nich bezodkladně uvědomí příslušné staršovstvo a seniorátní výbor.** ~~správnímu orgánu příslušného sboru. Ten ji postoupí úřední cestou synodní radě, která s kazatelem ukončí pracovní poměr.~~
3. Rezignaci podává kazatel zejména tehdy, hodlá-li odejít na odpočinek nebo odejít z církevní služby.
4. ~~Ze služby ve sboru může být kazatel odvolán synodní radou na základě právoplatného opatření pastýřské rady, na základě výpovědi ze zaměstnaneckého poměru v církvi nebo na základě rozhodnutí synodu o zrušení sboru.~~
5. ~~Služba kazatele v církevním sboru končí, přijal-li jiné plnočasové zaměstnání.~~

Čl. 14. Příprava jáhnů

3. Úspěšnému absolventovi jáhenské praxe vydá synodní rada osvědčení o způsobilosti k ordinované službě jáhna v církvi za předpokladu, že absolvent podepíše kazatelský revers, jímž se zavazuje věrně konat kazatelskou službu. Znění reversu stanoví synod. **Osvědčení o způsobilosti k ordinované službě jáhna se vydává na dobu určitou osmi let a neprodlužuje se.**

Čl. 24. Přechodná ustanovení

1. **Pokud kazatel, který má být po 1. lednu 2012 opakovaně volen, působí ve sboru ke dni opakované volby nejméně 14 let, může být touto opakovanou volbou povolán na dobu**

nejvýše tří let. V ostatních případech může být povolán na dobu nejvýše sedmi let. Doby povolání, na něž byli kazatelé zvoleni před 1. lednem 2012, zůstávají nezměněny.

2. Osvědčení o způsobilosti k ordinované službě jáhna vydaná před 19. 5. 2011, jsou platná do 31. 12. 2019.
3. Osvědčení o způsobilosti k ordinované službě jáhna vydaná před 19. 5. 2011 jáhnům, kteří k tomuto datu dosáhli věku 50 let, jsou platná bez časového omezení.

Čl. ~~25.~~ 24. Platnost řádu

Tento řád usnesl 28. pokračující synod dne 12.11.1994. Řád nabyt platnosti vyhlášením synodní radou dne 8.2.1995. Vyhlášením tohoto řádu pozbyl platnosti dosavadní Řád pro kazatele usnesený 23. synodem 18.11.1983 ve znění vyhlášeném k 1.6.1984. Mimořádné zasedání 30. synodu ČCE 7.9.2002 usneslo doplňky tohoto řádu a synodní rada jeho platnost vyhlásila od 18.9.2002.

D) Návrh změn Pravidel jáhenské praxe

E. Osvědčení o způsobilosti k ordinované službě jáhna v církvi ~~Dekret volitelnosti za jáhna~~

1. Uchazeč o jáhenskou službu Jáhna, který úspěšně absolvoval jáhenskou praxi, obdrží osvědčení o způsobilosti k ordinované službě jáhna v církvi ~~dekret volitelnosti za jáhna~~ a volbou ve sboru se stává jáhnem ČCE. Osvědčení o způsobilosti k ordinované službě jáhna se vydává na dobu určitou osmi let a neprodlužuje se.

E) Návrhy usnesení

Synodní rada předkládá synodu tyto návrhy usnesení:

1. *Synod ukládá synodní radě, aby zahájila řízení o změnách Církevního zřízení § 12 a § 28, které jsou navrženy v tisku č. 21 na str. 2–3.*
2. *Synod ukládá synodní radě, aby 2. zasedání 33. synodu předložila návrh změn Řádu pro kazatele čl. 5 odst. 3–4 a čl. 6 odst. 1–5, které upravují zánik služebního poměru kazatelů a jsou uveřejněny v tisku č. 21 na str. 4.*
3. *Synod usnáší změny Řádu pro kazatele čl. 4 odst. 2 a čl. 5 odst. 2, které upravují délku volebního období kazatelů a jsou navrženy v tisku č. 21 na str. 3–4.*
4. *Synod usnáší změny Řádu pro kazatele čl. 14 odst. 3, čl. 24 a čl. 25, které zavádějí časové omezení způsobilosti k ordinované službě jáhna a jsou navrženy v tisku č. 21 na str. 4–5.*
5. *Synod usnáší změnu Pravidel jáhenské praxe oddíl E odst. 1, která je navržena v tisku č. 21 na str. 5.*